

<i>R. Abbasov</i>	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	GEOG 210 Soil Science, 6 AKTS	
	Departament	Coğrafiya və Ətraf Mühit	
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2020/21-ci tədris ilinin yaz semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Günay Kərimova	
	E-mail:	gunay.karimova@khazar.org	
	Telefon:	(+99455)5270159	
	Mühazirə otağı/Cədvəl		
	Konsultasiya vaxtı		
Prerekvizitlər			
Tədris dili	Azərbaycan və English		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, 664 s (http://elibrary.bsu.az/kitablar/942.pdf)</p> <p>2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərs vəsaiti. Bakı, 2016, 92 s. (https://www.e-derslik.edu.az/noduploads/vet_pdf/torpaqsunasliq.pdf)</p> <p>3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, 132 s. (http://gsaz.az/ci/Kitabxana/M%C9%99tan%C9%99t_%C6%8Fsg%C9%99rovan%C4%B1n_ktab%C4%B1.pdf)</p> <p>4. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, 632 p.</p> <p>5. Henry D. Foth. Fundamentals of soil science. Michigan State University. 382 p (http://base.dnsgb.com.ua/files/book/Agriculture/Soil/Fundamentals-of-Soil-Science.pdf)</p> <p>6. Quliyev İ.Ə. Ümumi torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyası. Bakı 2014, 235 s.</p> <p>7. Mühazirələr</p>		
Tədris metodları	Mühazirə		
	Qrup müzakirəsi		
	Fərdi tapşırıqlar		
	Paylama materialları		
	Testlər		
	Cütərlə işin təşkili		
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	Aprəl ayında	30
	Aktivlik	Tələbənin dərslə aktivliyi	5
	Davamiyyət	Tələbənin dərslə iştirakı	5
	Dərs zamanı tapşırıqlar	Esse və təqdimat şəklində (hər bir tələbə üçün fərqli tarix təyin olunacaq)	10
	Quiz	açıq suallardan və ya test tapşırıqlarından, yaxud hər ikisindən (qarışıq)	10
	Final imtahanı (test)	İyun ayında	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Torpaqşünaslıq təbiət elmlərinə daxildir. Torpaq dağ süxurlarının su, hava və müxtəlif növ canlı və cansız orqanizmlərin birgə təsiri ilə təbii dəyişilmiş üst və ya xarici qatıdır. Torpaq- iqlimin, bitki və heyvanat aləminin, dağ süxurların tərkib və quruluşunun, ərazinin relyefinin və ən nəhayət, ölkənin yaşının çox mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmışdır. Torpağın münbitliyi - torpağın bitkinin normal yaşaması və inkişafı üçün lazım olan qida elementləri və su, onun kök		

	sistemini isə hava və istiliklə təmin etmək qabiliyyətidir. Bu elm fizika, kimya, biologiya, geologiya, coğrafiya, mineralogiya, geobotanika, riyaziyyat və s. elmlərlə sıx qarşılıqlı əlaqədədir.
Kursun məqsədi	Torpaqşünaslıq eminin əsas məqsədi torpağı və onun genezisini, quruluşunu, tərkib və xassələrini; torpaqların coğrafi yayılmasının qanunauyğunluqlarını; torpağın münbitliyinin formalaşmasını və inkişafını müəyyən edən ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqəsini; torpaqdan kənd təsərrüfatı və digər sahələrdə səmərəli istifadənin yollarını və torpaq örtüyünün kənd təsərrüfatında istifadəsi şəraitində dəyişkənliyini öyrənməkdir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Semestrin sonunda tələbələr aşağıdakıları bacaracaqlar: 1. Torpaq, onun genezisi, quruluşu, tərkibi və xassələri haqqında biliklər əldə edəcək, bacarıqlarını artıracaq və möhkəmləndirəcəklər. 2. Azərbaycan və dünyada yayılmış torpaq tipləri və onların coğrafi qanunauyğunluqları haqqında biliklər əldə edəcək, bacarıqlarını artıracaq və möhkəmləndirəcəklər. 3. Torpağın əsas xassəsi olan münbitliyinin formalaşması və inkişafını müəyyən edən ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqəsi haqqında biliklər əldə edəcək, bacarıqlarını artıracaq və möhkəmləndirəcəklər. 4. Torpaqdan kənd təsərrüfatında və iqtisadiyyatın digər sahələrində səmərəli istifadənin yolları və torpaq örtüyünün kənd təsərrüfatında istifadəsi şəraitində dəyişkənliyi haqqında biliklər əldə edəcək, bacarıqlarını artıracaq və möhkəmləndirəcəklər.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tələbələr onlayn dərslərə fəal şəkildə qoşulmalı, müzakirələrdə iştirak etməli, müəllimin tələbinə uyğun olaraq kameraları lazımı halda açmalıdırlar. 2. Müəllimlə bir yerdə hər bir tələbə də onlayn öyrənmə mühitinin formalaşdırılmasına maraqlı olmalıdır. 3. Tapşırıqlar müəyyən olunmuş vaxtda "Assignment" bölməsinə yerləşdirilməlidir. Tapşırıqlar son tarixdən gec göndərildikdə tapşırığa ayrılmış baldan 20% çıxılacaqdır. 4. Tapşırıqlar yerinə yetirilərkən plagiarizmə yol verilməməli, əldə edilmiş məlumatların mənbələrinə istinad etməli və istinadlar göstərilməlidir. 5. Tələbələrin qiymətləndirmə üçün təqdim etdiyi tapşırıqlarda 25% və daha artıq plagiarizm halları (müvafiq istinadların mənbəyinin göstərilməsi halları istisna olmaqla) aşkarlandığı zaman iş sıfırlanacaq. 6. Tələbələrin bir-birindən köçürmə halları aşkarlandığı zaman işlər ləğv olunacaq. 7. Davamiyyət 5 balla qiymətləndirilir. Tələbələrin onlayn dərslərdə iştirakı məcburidir. Dərslərin 30%-ində iştirak etməyən tələbələr imtahana buraxılmayacaq. 8. Müəllimə telefonla zəng etmək olar. Yalnız bu, zəruri ehtiyac olduqda baş verməlidir. 9. Kurs müəllimi tələbələrin davranış və müvəffəqiyyətinə aid olan bütün qərarların qəbulunda müstəsna hüquqa malikdir. 10. Aktivlik 5 balla qiymətləndirilir. Belə ki, tələbənin dərslər zamanı ümumi hazırlığı şifahi suallar əsasında 1-5 balla qiymətləndirilir. Semestrin sonuna qədər bu ballar yığılıb və orta qərar çıxarılar (maksimum 5) müəyyən edilir. 11. Tələbənin davamiyyəti, dərslər vaxtında qoşulub-qoşulmaması (gəlib-gəlməməsi), tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməsi, özünü dərslərdə diqqətli aparması da nəzərə alınır (5 balla qədər). Tədris prosesi zamanı Microsoft Teams platforması üzərindən təşkil olunan onlayn dərslərdə (auditoriyada) nizam-intizamın pozulması hallarına yol verən tələbənin aktivlik balı mənfəi qiymətləndirilə, yaxud da tələbə onlayn dərslərdən (auditoriyadan) xaric oluna bilər. 12. Quiz (açıq və qapalı suallar) üçün 10 bal ayrılıb. Semestr ərzində müxtəlif 2

	<p>quiz təşkil ediləcək, hər biri 10 bal olaraq qiymətləndirilib, toplanıb 2-ə bölünəcək və orta bal çıxarılacaq (Maksimum 10 bal).</p> <p>13. Tapşırıq hər bir tələbəyə verilən fərdi tapşırıqdır və maksimum 10 balla qiymətləndirilir. İlk dərs günündə tapşırıq mövzularının siyahısı (tələbələrin sayına müvafiq olaraq) tələbələrə təqdim ediləcək. Tələbə öz istəyi ilə mövzulardan 1-ni seçəcək. Tapşırığa yazı (6-8 səhifə) və təqdimat (təxminən 7-10 slayd ətrafında) daxildir.</p> <p>Qiymətləndirmə zamanı aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mövzunun 6-8 səhifəlik yazıda tam əhatə olunması (2 bal) 2. Daha müasir ədəbiyyatdan (son 5-10 ilin) istifadə (2 bal) 3. Xarici ədəbiyyatlardan istifadə (3 bal) 4. Təqdimat zamanı qazanılmış biliklərin yaxşı nümayiş etdirilməsi (3 bal) <p>14. Aralıq və final imtahanları yazılı açıq sual və ya test formasında olacaq. (epidemioloji vəziyyətdən asılı olaraq dəyişə bilər)</p>
--	--

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslük / Tapşırıqlar
1.		Torpaq haqqında anlayış. Torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi və başqa elmlərlə əlaqəsi. Azərbaycanda bu elmin inkişaf xüsusiyyətləri. Torpaqşünaslıqda tədqiqat metodları (Torpaqəmələgəlmə prosesinin ümumi sxemi, torpaqəmələgətirən amillər)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 21-30) 2. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 6-25) 3. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 345-347) 5. Henry D. Foth. Fundamentals of soil science. Michigan State University. (səh. 1-42)
2.		Aşınma prosesi. Torpaqəmələgətirən süxurlar (maqmatik, metamorfik, çökmə). Torpağın qranulometrik (mexaniki) tərkibi. (Torpaq və torpaqəmələgətirən süxurların mineraloji və qranulometrik tərkibi)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 70-78) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərslər vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 14-19) 3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 26-42) 5. Quliyev İ.Ə. Ümumi torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyası. Bakı 2014, (səh. 8-14)
3.		Torpaqəmələgəlmə prosesinin mərhələləri. Maddələrin bioloji və biogeokimyəvi dövrəni. Torpaqəmələgətirən amillər (torpaqəmələgətirən süxurlar, iqlim, bitki və heyvanat aləmi, relyef, ərazinin yaşı, insanın təsərrüfat fəaliyyəti). Torpağın morfoloji əlamətləri. (Torpağın üzvi hissəsi)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 45-63) 2. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 90-96, səh 124-131) 4. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 347-350)
4.		Torpağın üzvi hissəsi. Humus haqqında anlayış. Humifikasiya prosesi və ona təsir edən amillər. (Torpaq və torpaqəmələgətirən süxurların kimyəvi tərkibi)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 116-128) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərslər vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 33-34) 3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq

			coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 52-56)
5.		Torpağın fazaları. Torpaq mikroelementləri .Torpağın radioaktivliyi. (Torpaq kolloidləri və torpağın uduculuq qabiliyyəti)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 131-143)
6.		Torpaq kolloidləri. Torpaq kolloidlərinin əmələgəlməsi, tərkibi və xassələri. Kolloid hissəciklərin elektrik yükü. (Torpağın strukturu, torpağın fiziki xassələri)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 147-151) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərsləri vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 56-61) 3. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 356-357) 4. Quliyev İ.Ə. Ümumi torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyası. Bakı 2014, (səh. 36-39)
7.		Torpağın udma qabiliyyətinin növləri (mexaniki, fiziki, fiziki-kimyəvi və ya mübadiləli, kimyəvi, bioloji udma).Torpağın udma tutumu. (Torpaq suyu, torpağın su xassələri və su rejimi)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 151-161) 2. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 61-65)
8.		Torpaq strukturunun əmələgəlməsi və onun növləri. Torpaq strukturunun dağılmasına səbəb olan amillər. (Torpaq havası və torpağın hava rejimi, torpağın istilik xassələri və istilik rejimi)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 165-171) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərsləri vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 34-35) 3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 106-109) 4. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 353-355) 5. Quliyev İ.Ə. Ümumi torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyası. Bakı 2014, (səh. 47-50)
9.		Torpağın ümumi fiziki və fiziki-mexaniki xassələri. (Torpaq məhlulu və torpaqda oksidləşmə-reduksiya prosesləri)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 172-175) 2. Quliyev İ.Ə. Ümumi torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyası. Bakı 2014, (səh. 50-51)
10.		Torpağın su xassələri və su rejimi. Torpağın su balansını və su rejimini.Torpağın su rejiminin tənzimlənməsi. (Azərbaycan torpaqlarının genezisi, təsnifatı, coğrafiyası və kənd təsərrüfatında istifadəsi. Torpağın münbitliyi)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 179-194) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərsləri vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 35-36) 3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 66-84) 4. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 350) 5. Henry D. Foth. Fundamentals of soil science. Michigan State University. (səh. 54-73)
11.		Torpaq məhlulunun tərkibi və qatılığı.Torpaqda osidləşmə-reduksiya prosesləri.Torpaq	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 215-218)

		məhlulunun ayırma üsulları. (Azərbaycan Torpaqlarının təsnifatı, torpaqların coğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları)	3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 3-31)
12.		Torpaq havası, onun tərkibi və əhəmiyyəti. Torpağın hava rejimi və onun tənzimlənməsi. (Azərbaycan torpaqlarının diaqnostikasi və genetik təsnifatının qısa xülasəsi)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 196-202) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərsləri vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 36) 3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 76-80) 4. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 351)
13.		Torpaqda istiliyin mənbəyi. Torpağın istilik xassələri (torpağın istilik udma qabiliyyəti, torpağın istilik tutumu və torpağın istilikkeçiriciliyi). (Azərbaycan torpaqlarının eroziyası və onunla mübarizə)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 204-208) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərsləri vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 36) 3. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 73-76) 4. Quliyev İ.Ə. Ümumi torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyası. Bakı 2014, (səh. 57-60)
14.		Torpaq mənbəliyinin növləri (təbii, süni, effektiv və ya iqtisadi). Torpaq mənbəliyinin keyfiyyətə qiymətləndirilməsi. (Azərbaycan respublikasının dövlət torpaq kadastri)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 223-226) 2. Elməddin Namazov. Torpaqşünaslıq. Modul dərsləri vəsaiti. Bakı, 2016, (səh. 42) 3. Henry D. Foth. Fundamentals of soil science. Michigan State University. (səh. 221-250)
15.		Torpaqların təsnifatı və coğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları. Azərbaycanın torpaq tipləri və onların yayılma qanunauyğunluqları. (Dünya torpaqlarının coğrafiyası)	1. Məmmədov Q.Ş. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları Bakı, "Elm", 2007, (səh. 232-246) 2. Həsənova Ş.G., Əsgərova M.M. Torpaq coğrafiyası və torpaqşünaslığın əsasları ilə. Bakı, 2010, (səh. 115-132) 3. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014, (səh. 361-374) 4. Henry D. Foth. Fundamentals of soil science. Michigan State University. (səh. 271-285)

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcək.